

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

XI kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych (12.)

3 kwietnia 2024 r.

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 60, druki sejmowe nr 242 i 252).

(Początek posiedzenia o godzinie 16 minut 49)

(Posiedzeniu przewodniczący przewodniczący Kazimierz Kleina)

**PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA**

Otwieram posiedzenie Komisji Budżetu i Finansów Publicznych.

Witam wszystkich bardzo serdecznie, witam pana ministra i osoby towarzyszące. Witam inne osoby zaproszone na nasze posiedzenie.

Przedmiotem naszego posiedzenia jest rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw.

Czy są uwagi do porządku posiedzenia? Nie ma.

Czy w posiedzeniu uczestniczą osoby prowadzące działalność lobbingsową w rozumieniu prawa? Nie.

Nasze posiedzenie jest transmitowane przez internet. To informacja.

Przystępujemy do rozpatrzenia przewidzianego porządkiem posiedzenia punktu: rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw.

Panie Ministrze, proszę o prezentację tej ustawy.

**PODSEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE FINANSÓW
JURAND DROP**

Dzień dobry, Panie Przewodniczący.

Bardzo dziękuję za udzielenie mi głosu.

Proszę państwa, mam przyjemność przedstawić państwu przyjętą przez Sejm w dniu 20 marca br. ustawę o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw. Ta ustawa o rachunkowości będzie często powracała w naszych pracach i w przyszłości też na pewno będę do państwa przychodził, ponieważ jest to ustawa bardzo istotna, która tworzy ramy finansowe. Dzisiaj pracujemy nad pewnym jej aspektem... nad pewną częścią ustawy o rachunkowości, tzn. wprowadzamy zmiany, które przewidują obowiązek sporządzania przez największe wielonarodowe przedsiębiorstwa sprawozdania o podatku dochodowym w podziale na kraje. Sprawozdanie to będzie składane do Krajowego Rejestru Sądowego oraz umieszczane na stronie internetowej przedsiębiorstwa. Warte podkreślenia jest to, że rozbitcie podatkowe na kraje jest obecnie widoczne dla urzędów podatkowych, a tym, co staramy się uzyskać, jest zwiększenie przejrzystości danych przedsiębiorstw wielonarodowych dla szerokiej publiczności, np. dla konsorcjów gazet, które tropią unikanie płacenia podatków w krajach, w których przedsiębiorstwa prowadzą działalność.

Ustawa ta stanowi wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 listopada 2021 r. zmieniającej dyrektywę o rachunkowości. Zmiany zostały przyjęte na poziomie Unii Europejskiej, aby poprzez publiczne ujawnianie informacji podatkowych zwiększyć presję na przedsiębiorstwa wielonarodowe, żeby unikały one przenoszenia zysków z jednego kraju do drugiego w celu obniżenia płaconych podatków. I tutaj ważny jest poziom Unii Europejskiej – jesteśmy

w jednym organizmie gospodarczym, przedsiębiorstwa mają naturalną tendencję do przesuwania się tam, gdzie płacą niższe podatki. I my zwiększamy presję na te przedsiębiorstwa, aby nie robiły takich rzeczy.

Obecnie duże przedsiębiorstwa wielonarodowe są zobowiązane do przekazywania informacji na temat zapłaconego podatku dochodowego oraz innych wybranych informacji związanych z podatkami w podziale na kraje jedynie do organów podatkowych. Dodatkowo jedynie jednostki sektora bankowego ujawniają publicznie wybrane informacje podatkowe w podziale na kraje. To wynika z tego, że banki podlegają zwykle innym przepisom prawnym w tym zakresie.

W związku z wdrożeniem wspomnianej dyrektywy ustawa przewiduje dokonanie w ustawie o rachunkowości następujących zmian. Po pierwsze, obowiązek raportowania informacji podatkowych będzie obejmował polskie jednostki samodzielne oraz jednostki dominujące najwyższego szczebla, których przychody netto ze sprzedaży przekraczają kwotę 3,5 miliarda zł, oraz jednostki samodzielne i jednostki dominujące najwyższego szczebla z państw trzecich, których przychody netto ze sprzedaży przekraczały 750 milionów euro, czyli to jest znacznie mniej. W przypadku polskich jednostek samodzielnych, które znajdują się w Polsce, ale oczywiście prowadzą działalność w wielu krajach, ta kwota jest większa. Żle powiedziałem? Bardzo dobrze. Kwota jest ta sama, jeśli wyrazimy to w tej walucie. Ale rozbieżność na te dwa różne rodzaje jednostek jest istotna. Warunek jest taki, że przychody te muszą być generowane przynajmniej w dwóch jurysdykcjach podatkowych. Raportowanie będzie odbywało się odpowiednio na poziomie jednostkowym lub skonsolidowanym. Po drugie, informacje będą prezentowane odrębnie dla krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz dla rajów podatkowych, w których działa jednostka lub grupa. Dla pozostałych krajów informacje będą prezentowane łącznie. Zakres danych podlegających ujawnieniu obejmuje m.in.: wysokość osiągniętych przychodów, kwotę zysku lub straty przed opodatkowaniem, kwotę podatku dochodowego należnego i zapłaconego, kwotę niepodzielonego zysku z lat ubiegłych, liczbę pracowników. Sprawozdanie o podatku dochodowym w podziale na kraje będzie sporządzane w formacie elektronicznym, nadającym się do odczytu maszynowego.

W związku z wprowadzaniem obowiązku konieczne będzie uwzględnienie odpowiednich zmian w Krajowym Rejestrze Sądowym. Te zmiany muszą być wprowadzone do ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w celu zapewnienia, że będzie mógł on przyjmować sprawozdania oraz że będą one powszechnie dostępne w repozytorium dokumentów finansowych. I to jest jedna ustawa, która jest zmieniana... To znaczy to jest druga ustawa, która jest zmieniana.

A trzecia ustawa to jest ustawa o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Wprowadzono obowiązek, aby biegli rewidentzi potwierdzali, czy dana jednostka była zobowiązana do złożenia sprawozdania o podatku dochodowym do KRS, a jeśli była, to czy dopełniła tego obowiązku. Tutaj zmieniamy... Nakładamy na biegłych rewidentów dodatkowy obowiązek, który jest jednym z bardzo wielu obowiązków. Nie jestem biegłym rewidentem, ale podejrzewam, że są tysiące rzeczy, które oni muszą sprawdzić. Będą musieli także sprawdzić, czy taka firma, która spełnia kryteria, zraportowała o tym i złożyła sprawozdanie do KRS.

Myślę, że to tyle. Najważniejsze jest to, że ta zmiana zwiększa przejrzystość podatków płaconych w Europie, zwiększa dostępność danych, i to nie dla służb podatkowych, tylko dla opinii publicznej. Bo te dane mogą być zagrzebane. I jak już wspomniałem w jednym punkcie, mają być przekazywane w formacie elektronicznym, nadającym się do odczytu maszynowego. Ten przepis jest wprowadzony po to, aby można było automatycznie zaciągać te dane, a także je porównywać. Tak więc są różne małe rzeczy, które w tej ustawie zmieniamy i które zwiększą przejrzystość podatków płaconych przez przedsiębiorstwa wielonarodowe.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.
To teraz Biuro Legislacyjne.
Panie Mecenasiu, proszę o uwagi.

GŁÓWNY LEGISLATOR W BIURZE LEGISLACYJNYM W KANCELARII SENATU
JAKUB ZABIELSKI

Dziękuję bardzo.

Panowie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Zacznę od tego, że podziękuję przedstawicielkom pana ministra za jak zwykle konstruktywną pracę nad ustawą. W Biurze Legislacyjnym mieliśmy okazję odbyć telekonferencję, podczas której z panią radcą Joanną Guzowską rozmawialiśmy na temat ustawy i tego, co ewentualnie w tej ustawie można poprawić. Podstawowa teza jest taka: ustawa nie budzi zasadniczych wątpliwości. Ustawa wdraża dyrektywę, robi to we właściwym czasie i Polska ma jeszcze troszeczkę czasu na to, żeby tę ustawę ostatecznie wprowadzić do systemu prawnego. Jesteśmy na dobrej drodze.

Chciałbym zwrócić uwagę na dwie rzeczy, które moim zdaniem warto poprawić w tej ustawie. Uwagi w tym zakresie zawarłem w punkcie III swojej opinii.

Pierwsza kwestia. W ocenie Biura Legislacyjnego należałoby doprecyzować ust. 5–7 dodawane do art. 63n ustawy o rachunkowości. Generalnie chodzi o to, żeby nie było żadnych wątpliwości, jakie obowiązki ciążyą na kierowniku jednostki zależnej albo oddziału jednostki dominującej najwyższego szczebla, albo jednostki samodzielnej w odniesieniu do sprawozdań o podatku dochodowym tych podmiotów. Przepis został skonstruowany z użyciem technik legislacyjnych i terminologii, które w zestawieniu z innymi przepisami mogły budzić czy mogą budzić wątpliwości interpretacyjne. Ja dopiero po rozmowie z panią Guzowską zrozumiałem istotę tych przepisów. Wcześniej, po samej lekturze tego, co jest w tekście normatywnym, w zestawieniu z dyrektywą, nie było to dla mnie takie oczywiste. A skoro już na wejściu są wątpliwości interpretacyjne, to warto nadać przepisom takie brzmienie, żeby tych wątpliwości nie było. Mam nadzieję, że zaproponowane brzmienie art. 63n ust. 5 i, z delikatnymi korektami, ust. 6 i 7 odpowiada intencji ustawodawcy, jest zgodne z wolą co do sposobu wdrożenia dyrektywy.

Druga uwaga odnosi się do art. 63o ust. 9 i ma charakter stricte technicznolegislacyjny. Biuro Legislacyjne proponuje, aby w zakresie wszystkich dodawanych przepisów konsekwentnie mówić o grupie kapitałowej, a nie o grupie. W tym jednym przypadku zabrakło przymiotnika „kapitałowa”. Należałoby go dodać dla czystości wprowadzanych przepisów.

Więcej uwag do ustawy nie zgłaszam. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.

Panie Ministrze, czy mógłby pan ustosunkować się do uwag Biura Legislacyjnego?

PODSEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE FINANSÓW
JURAND DROP

Tak, oczywiście.

Dziękuję bardzo.

Przede wszystkim chciałbym podziękować za te propozycje poprawek. Myślę, że one udoskonalają tekst pod względem legislacyjnym. Myślę, że jest to przykład tworzenia ustawy w taki sposób, że coraz bardziej ją cyzelujemy, żeby była jak najbardziej precyzyjna, a potem mogła być dobrze stosowana. Prawdopodobnie byłaby zrozumiała dla jednostek raportujących również w obecnej formie, ale my myślimy, że z poprawkami również... To znaczy będzie prawdopodobnie bardziej jasna, wobec czego można tak, można tak... Zostawiam to państwu senatorom do decyzji.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.
Otwieram dyskusję.
Czy są pytania do pana ministra albo głosy w dyskusji?
Proszę bardzo, senator Pęcherz.

SENATOR
JANUSZ PĘCHERZ

Ja mam pytanie do legislatora. Czy to, co tu zostało zaproponowane, konsumuje w jakiś sposób prośbę Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, która wpłynęła do komisji?
(Wypowiedź poza mikrofonem)

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Momencik. Niech pytanie zostanie zadane w całości.
(Senator Janusz Pęcherz: Dziękuję.)
To wszystko.
(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Rozumiemy się.)
Proszę bardzo, Panie Mecenasiu.

GŁÓWNY LEGISLATOR W BIURZE LEGISLACYJNYM W KANCELARII SENATU
JAKUB ZABIELSKI

Dziękuję.
Ja znam pismo Polskiej Izby Biegłych Rewidentów. Problem, który izba podnosi, nie wiąże się z moimi propozycjami poprawek, ale jest problemem szerszym i dotyczy nie tylko sprawozdania o podatku dochodowym, lecz tak naprawdę odnosi się też do innych sprawozdań, do których przygotowywania są obowiązane jednostki raportujące. W związku z tym wydaje mi się, że jeśli chodzi o zakres tej ustawy, to rozwiązanie problemu, który wskazuje Polska Izba Biegłych Rewidentów, nie mieściłoby się w nim, a szczątkowe regulowanie tej problematyki tylko w odniesieniu do sprawozdania o podatku dochodowym byłoby z systemowego punktu widzenia nieracjonalne. Trzeba albo całościowo podejść do wszystkich sprawozdań i obowiązków biegłych rewidentów w zakresie tychże oraz tego, co w tych sprawozdaniach ma być podawane do wiadomości, albo ten temat zostawić na odrębną dyskusję. Bo w tym wypadku, gdybyśmy przyjęli sugestie biegłych rewidentów, to niestety rozwiązanie byłoby niespójne systemowo. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.
Czy pan minister lub ministerstwo znają ten problem, na który zwracają uwagę biegli rewidenty? Czy rzeczywiście można czy warto by to regulować przy okazji następnych nowelizacji lub zmian? Bo pan wspomniał, że zmiany będą często wprowadzane, więc może rzeczywiście... Jeżeli są to słuszne uwagi, to można je uwzględnić przy okazji innych zmian.
Ale proszę bardzo, Panie Ministrze.

PODSEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE FINANSÓW
JURAND DROP

Dziękuję bardzo.

Tak, ministerstwo zna te uwagi, one były składane przez PIBR już na etapie konsultacji rządowych. Mamy dokładnie takie podejście, jak to, które zaprezentował pan mecenas. Gdybyśmy to zmienili w tej modyfikacji ustawy, zmienilibyśmy wąski wycinek i wprowadzilibyśmy pewną niespójność z innymi obowiązkami rewidentów, wobec czego w tym momencie to nie jest dobry... Jesteśmy przeciwni wprowadzaniu takich...

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

A czy co do zasady to są słuszne uwagi, czy na tym etapie trudno powiedzieć?

PODSEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE FINANSÓW
JURAND DROP

Ja myślę, że bezpieczniej będzie, jeśli odpowiem: trudno powiedzieć. Mamy swoje wątpliwości.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.

(Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów Kamil Jesionowski: Jeśli mogę...)

Proszę bardzo.

PREZES KRAJOWEJ RADY BIEGŁYCH REWIDENTÓW
KAMIL JESIONOWSKI

Kamil Jesionowski, Polska Izba Biegłych Rewidentów.

Ja powiem tak: uwagi przez nas zgłoszone mają w naszej ocenie charakter praktyczny, nie legislacyjny, dlatego jeżeli faktycznie byłaby wola, żebyśmy rozmawiali o podejściu bardziej systemowym, całościowym, to, jak myślę, rozwiązywałoby to problem. Bo ustawa w takim kształcie, w jakim jest w tej chwili, jest czytelna i możliwa do realizacji, ale z punktu widzenia biegłych rewidentów byłoby łatwiej, gdyby zmiany, które myśmy postulowali, zostały wprowadzone. Ale na tę chwilę, jak myślę, możemy to tak zostawić, z deklaracją pracy nad tym w przyszłości. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.

Czy są inne pytania, uwagi?

Proszę bardzo, senator Leszek Czarnobaj.

SENATOR
LESZEK CZARNOBAJ

Panie Ministrze, ja chciałbym odnieść się do tej części pana wypowiedzi, w której powiedział pan, że będą prowadzone dalsze prace dotyczące spraw związanych z biegłymi rewidentami itd., tego wszystkiego, co wiąże się z tą sferą. Tutaj regulujemy to, co regulujemy, ale w poprzedniej kadencji, Panie Ministrze, myśmy jako Senat podjęli pewną inicjatywę, która oczywiście tradycyjnie

ugrzęzła w zamrażarce. Ten projekt był pokłosiem prac zespołu do spraw spółki GetBack, wniosków płynących z kontroli NIK oraz współpracy z przedstawicielami izby i osobami, które również zajmują się tą dziedziną. I myśmy jako Senat podjęli uchwałę. W tej teczce, którą...

(Senator Janusz Pęcherz: Projekt ustawy.)

Przyjęliśmy projekt ustawy, przepraszam. W tej teczce, którą przekazałem panu ministrowi, jest ten projekt ustawy. Ja cieszę się z deklaracji, że wrócimy jeszcze do spraw dotyczących biegłych rewidentów, firm audytorskich, nadzoru publicznego. My wtedy zrobiliśmy to tak, jak potrafilismy. I chciałbym poprosić pana ministra, ministerstwo, abyśmy wrócili do tego tematu, gdyż, tak jak powiedziałem, to jest pokłosie kontroli NIK, to, co udało nam się wypracować w czasie dyskusji z różnymi interesariuszami tej dziedziny.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

Dziękuję bardzo.

Pan minister przyjmuje to do wiadomości, akceptuje tę prośbę.

PODSEKRETARZ STANU W MINISTERSTWIE FINANSÓW
JURAND DROP

Tak, ja... Dokładnie, przyjmuję to do wiadomości. Tyle mogę powiedzieć. Mogę tylko...

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

To znaczy prosimy po prostu o współpracę w związku z tymi projektami...

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Jurand Drop: Tak.)

...które tu zostały przygotowane. I wydaje mi się, tak jak koledze, że wiele rozwiązań zawartych w tych naszych propozycjach, w projektach ustaw jest dobrych. Zostało to zresztą przygotowane i uzgodnione z wieloma partnerami, także nasze Biuro Legislacyjne przygotowywało te kwestie. Tak więc są to niewątpliwie dobre zapisy, dlatego prosilibyśmy, aby im się przyjrzeć i wykorzystać je w związku z innymi projektami, które będą procedowane w nieodległym czasie.

(Senator Leszek Czarnobaj: Lub zaproponować lepsze.)

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze uwagi? Nie ma.

Zgłaszam te dwie poprawki, które zostały zaproponowane przez Biuro Legislacyjne.

Czy możemy je potraktować jako jedną poprawkę?

GŁÓWNY LEGISLATOR W BIURZE LEGISLACYJNYM W KANCELARII SENATU
JAKUB ZABIELSKI

Tak, tak. Bardzo proszę.

PRZEWODNICZĄCY
KAZIMIERZ KLEINA

A więc potraktowalibyśmy je jako jedną poprawkę, która będzie regulowała te trzy sprawy.

Czy ze strony senatorów nie ma sprzeciwu w tej sprawie? Nie ma.

Przystępujemy...

(Głos z sali: Stanowisko...)

Aha, rząd... Pan minister powiedział już, że to jest okej i to jest do naszej decyzji, więc zgłaszam to i przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki, która konsumuje dwie uwagi zgłoszone przez pana mecenasa? (5)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została jednomyślnie zaakceptowana przez komisję.

Głosujemy teraz nad całością ustawy wraz z przyjętą poprawką.

Kto jest za? (5)

Wszyscy zagłosowali za tą propozycją, tak więc ustawa z przyjętą poprawką została zaakceptowana.

Na senatora sprawozdawcę proponuję senatora przewodniczącego Leszka Czarnobaja.

Czy się zgodzi? Nie ma sprzeciwu.

Czy jest sprzeciw ze strony senatorów? Nie ma.

W takim razie będzie on naszym sprawozdawcą.

I tak nasze posiedzenie dobiegło końca.

Zamykam posiedzenie.

Dziękuję wszystkim za obecność.

(Koniec posiedzenia o godzinie 17 minut 09)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Biuro Edukacji, Promocji i Wydawnictw,

Dział Wydawniczy